

Political Leadership of Local Administrators in Community Development of Pak Kang Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province

Phra Siwasin Thanasampanno (Kantharian)¹ and Somjit Konwong²

Received: January 05, 2023

Revised: October 23, 2023

Accepted: October 24, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of political leadership; 2) to study the relationship between Saraniyadhamma 6 and political leadership; and 3) to study the problems, obstacles, and suggestions for political leadership of local administrators in community development of Pak Kang Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province. This research was a mixed-methods research. For quantitative research, a questionnaire with a reliability value of 0.869 was distributed to a sample group of 366 people randomly selected using Taro Yamane's formula. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Correlation Coefficient. In terms of qualitative research, it was an in-depth interview with 9 key informants using a purposive sampling technique. The content analysis technique was used to analyze the context. The research results found that 1) the level of political leadership of

---

¹ Sangha in Phrae Province

² Mahachulalongkonraividyalaya University, Phrae Campus

Corresponding author, e-mail: kantharian19@gmail.com, Tel. 082-2034322

local administrators in community development according to Saraniyadhamma 6 was overall at a high level and the level of political leadership of local administrators in community development of Pak Kang Subdistrict Municipality was overall at a moderate level overall; 2) Saraniyadhamma 6 and political leadership of local administrators in community development of Pak Kang Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province, were overall positively related at a fairly high level ($r = .693^{**}$); 3) the problems and obstacles of political leadership of local administrators in community development of Pak Kang Subdistrict Municipality, Long District, Phrae Province were found that local administrators visited the area to inspect the repairs to transportation routes that were not yet comprehensive. The promotion of occupational groups has not been continuous. The procurement of equipment for surveying and repairing transportation routes in the community has not been comprehensive, resulting in accidents. Safety was not comprehensive and covered all risk points. The budget allocation was insufficient to promote the conservation and restoration of local arts and culture. In terms of recommendations, it was found that local administrators should survey all areas where transportation routes were being repaired, continuously promote occupational groups, allocate a budget to purchase safety equipment and repair equipment so that it was ready for use, and increase the budget to be sufficient to promote the conservation and restoration of local arts and culture. The objectives of this research article were 1) to study the forms of recreation and tourism activities in cave and limestone tourist attractions in national parks; and 2) to suggest guidelines for managing cave and limestone tourist attractions in the national park area to be suitable for tourism in the New Normal style. It was a mixed methods researcher, namely quantitative and quantitative research based on the survey form and Evaluation of Recreation Resource Potential (ERRP), Quality Standards, Recreation Opportunity Spectrum (ROS) and Physical

Carrying Capacity (PCC) using 3-5 experts or knowledgeable people in recreation to explore and evaluate 22 pilot caves in 10 national parks, 9 provinces covering 4 regions of Thailand. The research results showed that most of the pilot caves, 50%, had ecotourism (ET) model with moderate potential (M), with good quality standards which was in Semi-Primitive Motorized area (SPM). Guidelines for the management of recreation and tourism activities in cave and limestone tourist attractions in national parks must take into account the Recreational Opportunity Spectrum (ROS) and Physical Carrying Capacity (PCC) which were consistent with the Zoning according to National Park Area Management Plan. In terms of tourism, if everyone was responsible and followed the guidelines and measures according to the international principles of New Normal Tourism by taking into account the safety and hygiene standards for tourism as determined by the government, they will be able to travel in cave and limestone tourist attractions, including various types of recreational areas in national parks safely and sustainably.

Keywords: Leadership, Local Administrators, Community Development, Pak Kang Subdistrict

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบล ปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

พระศิวสินธุ์ ฐานสมปนโน (กันทะเรียน)¹ และสมจิตร ขอนวงศ์²

Received: January 05, 2023

Revised: October 23, 2023

Accepted: October 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมือง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารานียธรรม 6 กับภาวะผู้นำทางการเมือง และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางของภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกางอำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยวิธีแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ แจกแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.869 กับกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จำนวน 366 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน ตามหลักสารานียธรรม 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) หลักสารานียธรรม 6 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=.693^{**}$) และ 3) ปัญหาอุปสรรคของภาวะผู้นำทาง

¹ คณะสงฆ์จังหวัดแพร่

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

Corresponding author, e-mail: kantharian19@gmail.com, Tel. 082-2034322

การเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นลงพื้นที่สำรวจการซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมยังไม่ทั่วถึง การส่งเสริมกลุ่มอาชีพยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง การสรรหาอุปกรณ์ในการสำรวจและทำการซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมในชุมชนไม่ทั่วถึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในการรักษาความปลอดภัยยังมีไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกจุดที่เป็นจุดเสี่ยง การจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอในการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นควรลงพื้นที่สำรวจให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีการซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม ส่งเสริมกลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง จัดสรรงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยและซ่อมแซมอุปกรณ์ให้พร้อมใช้งาน และเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอในการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟู ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้บริหารท้องถิ่น, การพัฒนาชุมชน, ตำบลปากกวาง

บทนำ

ผู้นำท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน การทำสารนิพนธ์ในเรื่อง ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ นั้น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับด้านพฤติกรรมของผู้นำท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาที่พบ มักจะมุ่งเน้นในการศึกษาเกี่ยวกับในด้านทัศนคติเป็นส่วนมาก ส่วนในด้านพฤติกรรมพบว่า มีผู้ศึกษาจำนวนไม่มากนัก ซึ่งบทบาทผู้นำท้องถิ่นถือเป็นชนชั้นนำในชุมชน ที่มีบทบาทอย่างมาก โดยเฉพาะเทศบาลตำบลปากกวาง ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บทบาทความสำคัญเหล่านี้สะท้อนให้เห็นอิทธิพลในทางปฏิบัติ และจะก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลง หรือมุ่งประสงค์ให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชนนั้น ๆ ได้อย่างไร เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับกระแสการกระจายอำนาจของรัฐ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชน มีส่วนร่วมในท้องถิ่นมากน้อยเพียงไร และสามารถเข้ามาแก้ไขส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ตามเจตนารมณ์ในการวางแผนของกระบวนการกำหนดนโยบายของเทศบาลหรือไม่ ซึ่งผู้ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเกิดจากผู้นำท้องถิ่นทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการ โดยเฉพาะ การแสดงบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564)

จากความสำเร็จและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้วิจัยของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ และในการบูรณาการกับศาสนาได้มีหลักสารณียธรรม 6 (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2557) ในการประยุกต์ใช้กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้เป็นอย่างดี ได้แก่ เมตตาภาวกรรม ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีความเมตตาปรารถนาดีแก่ประชาชนในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี เมตตาจริกรรม ผู้นำท้องถิ่นต้องมีการพูดจาด้วยเมตตาต่อประชาชน เมตตาโมโนกรรม ผู้บริหารท้องถิ่นต้องทัศนคติ คิดต่อกันด้วยเมตตากับประชาชนในการพัฒนาชุมชน สาธารณโภคี ผู้บริหารต้องมีการแบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรมโดยไม่เลือกประชาชนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน สีลสามัญญตา มีผู้บริหารท้องถิ่นต้องความประพฤติเสมอภาคกันไม่ยึดถือยศ ให้มีความไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ทิฏฐิสามัญญตา ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมีความเสมอภาคกันทางความคิด และเคารพความคิดเห็นของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยสำคัญว่าอยู่ในระดับใด มีความสัมพันธ์กับสารณียธรรม กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น เป็นอย่างไร จึงจะเห็นความรู้และแนวทางการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ แก่ผู้สนใจสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสารณียธรรม 6 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางของภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสมวิธี ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.869 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane จากจำนวนประชากรทั้งหมด 4,214 คน ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 (วัลลภ สุขสวัสดิ์, 2561) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมดของหมู่บ้าน สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (สุวิมล ติรกันันท์, 2555) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ หลักสาราณียธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักสาราณียธรรม 6 โดยภาพรวม

(n = 366)

หลักสาราณียธรรม 6	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เมตตาทายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา	3.59	0.63	มาก
2. เมตตาวาจกรรม พูดกันด้วยเมตตา	3.61	0.53	มาก

หลักสารานุกรม 6	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. เมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา	3.56	0.53	มาก
4. สาธารณโภคี แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม	3.63	0.59	มาก
5. สีสสามัญญตา มีความประพฤติเสมอภาคกัน	3.66	0.51	มาก
6. ทิฏฐิสามัญญตา มีความเสมอภาคกันทางความคิด และเคารพ ความคิดเห็นของผู้อื่น	3.57	0.52	มาก
รวม	3.60	0.45	มาก

ด้านสีสสามัญญตา มีความประพฤติเสมอภาคกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมา ด้านสาธารณโภคี แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) ด้านเมตตาวาจกรรม พูดกันด้วยเมตตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ด้านเมตตาทกกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) ทิฏฐิสามัญญตา มีความเสมอภาคกันทางความคิด และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ด้านเมตตามโนกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) น้อยที่สุด

ระดับระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาล ตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

(n = 366)

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาล ตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	3.44	0.55	ปานกลาง
2. ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต	3.47	0.65	ปานกลาง
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย	3.45	0.71	ปานกลาง

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาล ตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่	ระดับปฏิบัติการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.46	0.73	ปานกลาง
รวม	3.45	0.53	ปานกลาง

ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$)

2. หลักสาราณียธรรม 6 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r=.693^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลปากกาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

(n=366)

ตัวแปรอิสระ	ภาวะผู้นำทางการเมืองของ ผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนา ชุมชน	ตัวแปรตาม			
		ด้าน โครงสร้าง พื้นฐาน	ด้านส่งเสริม คุณภาพ ชีวิต	ด้านจัด ระเบียบ ชุมชน สังคม	ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม
สาราณียธรรม 6	.639**	.493**	.637**	.459**	.625**
1. เมตตาทายกรรม	.657**	.406**	.631**	.398**	.650**
2. เมตตาวจีกรรม	.466**	.382**	.386**	.333**	.396**
3. เมตตาเมโนกรรม	.574**	.412**	.540**	.395**	.489**
4. สาธารณโภคี	.615**	.395**	.587**	.371**	.600**
5. สีลสามัญญตา	.478**	.402**	.399**	.371**	.392**
6. ทิฏฐิสามัญญตา	.575**	.412**	.541**	.347**	.489**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

หลักสารานุกรม 6 โดยภาพรวม ภาพผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลปากทาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r=.693^{**}$)

3. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากทาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่

3.1 ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากทาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จากด้านเชิงคุณภาพ พบว่า 1) ผู้บริหารท้องถิ่น สํารวจและทำการซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม ในชุมชนไม่ทั่วถึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในบางจุดของชุมชน 2) ผู้บริหารท้องถิ่นส่งเสริมกลุ่มอาชีพไม่ต่อเนื่อง 3) ผู้บริหาร จัดสรรอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันการลักขโมยและปัญหาอาชกรรมในชุมชน เช่นกล้องวงจรปิดยังมีไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกจุดที่เป็นจุดเสี่ยง 4) ผู้บริหารท้องถิ่น จัดสรร งบประมาณ ไม่เพียงพอในการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟู ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากทาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ผู้บริหารท้องถิ่นควรสำรวจและทำการซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม ในชุมชนไม่ทั่วถึงส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุในบางจุดของชุมชน 2) ผู้บริหารท้องถิ่นควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพไม่ต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารควร จัดสรรอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เพื่อป้องกันการลักขโมยและปัญหาอาชกรรมในชุมชน เช่นกล้องวงจรปิดยังมีไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกจุดที่เป็นจุดเสี่ยง 4) ผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณ ไม่เพียงพอในการส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟู ศิลปะวัฒนธรรมท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากทาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ หลักสารานุกรม 6 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารท้องถิ่นได้นำหลักสารานุกรม 6 ในแต่ละด้านมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน ในการทำโครงการหรือกิจกรรม เพื่อกระตุ้นชักจูงประชาชนในชุมชนให้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมด้วยการสร้างความไว้วางใจกัน สร้างแนวทาง

การพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมด้วยคุณค่าและประโยชน์ทำให้คนในชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่งและปลอดภัย คนในชุมชนมีเสรีภาพ และมิตรภาพ มีความรักสามัคคี ให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ทางศีลธรรมของชุมชน คือ การรู้จักรักสามัคคี ซื่อสัตย์ ยุติธรรม และกตัญญู อันเป็นการสร้างบรรยากาศให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สอดคล้องกับแนวคิดของกัลยาณ ติกะ และสุกิจ ชัยมุสิก (2562) พบว่า บุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติงานทั้ง 6 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านเมตตาตามโนกรรมในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน รองลงมา ได้แก่ ด้านศีลสามัญญาตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด ได้แก่ ด้านทิวาสัญญาตาในการปฏิบัติงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปาก กาง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, $S.D. = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบ เรียบร้อย ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ การศึกษาของพระสมุห์อมร อดโร (สีด้า) (2562) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณารายด้าน ที่พบว่า ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญา ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการ รักษาความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรมกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหาร ท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มี ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = .693^{**}$) ความสัมพันธ์หลักสาราณียธรรม 6 มี ความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปาก กาง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ในเชิงบวกระดับความสัมพันธ์สูงมาก กล่าวคือ เมื่อผู้บริหารท้องถิ่นนำ หลักสาราณียธรรม 6 มาใช้ในการพัฒนาชุมชน จึงส่งผลให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้อง กับการวิจัยของณภัทรฐนัน มังกรณ (2564) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสาราณียธรรม 6 กับ

กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูงมาก ($r = .631^{**}$) เมื่อการบูรณาการหลักสาราณียธรรม 6 กับกระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ส่งผลให้กระบวนการเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ปัญหาและอุปสรรคในภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ผู้นำยังเข้าไปสำรวจพื้นที่ไม่ทั่วถึงภายในชุมชน ตลอดถึงการรักษา การซ่อมแซมบำรุง ถนน ไฟฟ้า ฯ ยังไม่ทั่วถึงทั้งชุมชน 2) งบประมาณสนับสนุนยังไม่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในชุมชน 3) ประชาชนบางคนไม่มีเวลาเข้าไปมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในการดูแลรักษาความสงบภายในชุมชน และยังขาดอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาชุมชน 4) งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม ยังขาดกิจกรรมการสืบสานศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของอารยา ยอดโอวาท (2564) พบว่า 1) ยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามาดูแลรักษาสาธารณประโยชน์ส่วนร่วมภายในชุมชน และการซ่อมบำรุงดูแลยังไม่ทั่วถึงทั้งชุมชน 2) ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนภายในชุมชน 3) ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบในการดูแลรักษาความสงบภายในชุมชน และยังขาดอุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ 4) ยังขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรม และยังขาดกิจกรรมการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

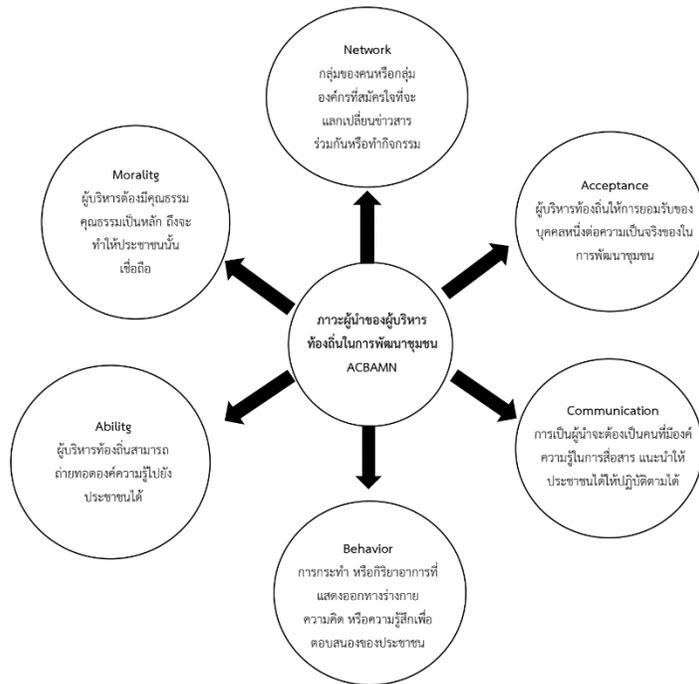
ข้อเสนอแนะแนวทางภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่ พบว่า 1) ลงพื้นที่สำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนภายในชุมชน เพื่อหาแนว ทางแก้ไข และรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลรักษาชุมชนด้วยตนเอง 2) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของจัดสรรงบประมาณสนับสนุนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาดูงานเพื่อเพิ่ม ศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนใน

ชุมชน 3) เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการออก กฎระเบียบของชุมชน เพื่อให้เกิดความสงบ และความปลอดภัยภายในชุมชน และจัดทำงบประมาณมาจัดซื้ออุปกรณ์ในการสวมใส่เวลา ปฏิบัติหน้าที่ 4) จัดกิจกรรมรณรงค์ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชนในรวมถึงการอนุรักษ์สืบสานศิลปะ วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิราช ธัญวัฒน์กุล (2564) พบว่า ควรมีหลักสูตรอบรมพัฒนาสมาชิกสภาเทศบาลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานของสมาชิกสภาเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล ควรเพิ่มกิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน สมาชิกสภาเทศบาลควรมีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ เพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในชุมชน เทศบาลเมืองประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาชุมชนผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ควรจัดประชุมสัมมนาให้ประชาชนเข้าร่วมเสนอแนะแนวทางการพัฒนา เสนอกิจกรรมการพัฒนาชุมชน และให้ประชาชนร่วมกิจกรรมติดตามผลการดำเนินงานได้อย่างโปร่งใส

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลปากกวาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีและเป็นหลักปฏิบัติในการพัฒนาชุมชน โดยต้องนำหลักสารานุกรมธรรม 4 คือ คุณธรรมที่แนวทางปฏิบัติของผู้ที่อยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ขนาดเล็ก ประกอบด้วย 1) เมตตาทายกรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา 2) เมตตาวิจิตรกรรม พุดกันด้วยเมตตา 3) เมตตาโมกกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา 4) สาธารณโภคี แบ่งปันสิ่งที่ได้มาโดยชอบธรรม 5) สีลสามัญญตา มีความประพฤติเสมอภาคกัน 6) ทิฏฐิสามัญญตา มีความเสมอภาคกันทางความคิด และเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น มาบูรณาการกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน โดยมีภาวะผู้นำแบบชี้แนะ 1) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ด้านส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย คือ ความยินยอมของบุคคลหนึ่งต่อความเป็นจริงของสถานการณ์หนึ่ง การสื่อสารของมนุษย์นั้นได้รับการพัฒนาตลอดเวลาอย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน การแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ทั้งมนุษย์ การทำงานเป็นกลุ่มจำเป็นอย่างยิ่งที่

จะต้องอาศัยหัวหน้ากลุ่มหรือผู้บังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพ คุณธรรมเป็นสิ่งที่ผู้นำทุกคนพึงมี การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับคนในสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง และเครือข่าย การเชื่อมโยงของคน กลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กำหนดให้มีนโยบาย แผนงาน/โครงการ การฝึกอบรมพัฒนาเกี่ยวกับหลักและ กระบวนการบริหาร เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ภายหลังการอบรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2. ผลของการศึกษานำไปใช้ประกอบการวางแผน และเป็นกรอบชี้นำทิศทางการอบรมพัฒนาผู้นำท้องถิ่น ให้มีภาวะผู้นำในระดับสูง ทั้งด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมคติ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและประโยชน์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในบทบาทของคนที่สามารถกระทำได้และไม่เพิกเฉยต่อการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

2. ผู้นำควรสร้างความประทับใจให้กับประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อลดช่องว่างของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนด้วยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้ประชาชนอยากกลับมามีส่วนร่วมในกิจกรรมในครั้งต่อไป

3. ประเมินภาวะผู้นำของตนเองตามความเป็นจริงอยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้มีภาวะผู้นำสูงขึ้น

4. ตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *สรุปข้อมูล อปท. ทั่วประเทศ*. เข้าถึงได้จาก

<http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>

กัลยกร ลากเดโช และสุกิจ ชัยมุสิก. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(2), 263-274.

ณภัทรฐนัน มังกรณ์. (2564). *กระบวนการส่งเสริมการเลือกตั้งแบบมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยหม้าย อำเภอสอง จังหวัดแพร่*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2557). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 27). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์อมร อมโร (สีดา). (2562). หลักสารานุกรม : แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสารานุกรมในการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านช่อง ตำบลช่อง อำเภอนาโยง จังหวัดตรัง. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 6(4), 1726-1742.
- วัลลภ สุขสวัสดิ์. (2561). *การวิจัยเชิงปริมาณทางรัฐศาสตร์*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิรัช ฉันทพัฒนกุล. (2564). *บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา ยอดโอวาท. (2564). *บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ตำบลวังธง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.